

GMINA **Baligród**

Szanowni Państwo,

Mam zaszczyt i przyjemność zaprosić Państwa do odwiedzania **Gminy Baligród**, szczególnego miejsca na mapie Bieszczad. Spotkacie tu przyjaznych i otwartych ludzi, odnajdziecie niezwykle krajobrazy, zabytki wielokulturowej historii, z drugiej zaś strony odkryjecie dynamicznie rozwijające się miejscowości, doskonałą bazę noclegową i usługową.

Gmina Baligród to znakomite miejsce do uprawiania wszelkich rodzajów turystyki, zarówno dla osób spędzających czas aktywnie, jak i szukających spokoju wśród nieskażonej bieszczadzkiej przyrody. Każdy odnajdzie tu coś dla siebie: miłośnicy rekreacji – szlaki spacerowe, zwolennicy jazdy konnej – kilka stajni, wędkarze – obfite łowiska, pasjonaci sportów ekstremalnych – możliwość wynajęcia sprzętu i zabawy pod okiem doświadczonych instruktorów, fotografowie – wspaniałe plenery, miłośnicy przyrody – rzadkie okazy bogatej flory i fauny. Wyróżniamy się także tradycją i kulturą ludową, nieodłącznie związaną z historią naszych terenów. Nie tylko pielęgnujemy nasze zwyczaje ale też chętnie dzielimy się nimi z gośćmi, podczas licznych festynów i świąt jakie odbywają się tu przez cały rok.

Zapraszam Państwa do gminy gościnnej i otwartej dla wszystkich, w której można aktywnie odpocząć od zgiełku miasta, wygodnie i bezpiecznie zamieszkać, a także inwestować.

Do zobaczenia w Gminie Baligród
Robert Stępień
Wójt Gminy Baligród

RYS HISTORYCZNY

Baligród, dawne miasteczko a dziś siedziba władz gminy wiejskiej. Jest to miejscowość o barwnej przeszłości, ale niestety miejscami bardzo tragicznej. Baligród założył w XVII w. podkomorzy sanocki Piotr II Bal. W latach 1600-1615 wybudował on niewielki murowany zamek, u podnóża którego powstała osada - „Balów gród”. Miejscowość otrzymała herb oraz prawo miejskie magdeburskie - przywilej składania win, dwa jarmarki oraz targi w każdy piątek. Miasteczko położone przy uczęszczanym trakcie handlowym na Węgry, miało dobre warunki do rozwoju. Pod koniec XVII w. Baligród był jednym z czołowych ośrodków gospodarczych regionu. Inny jednak obraz tego miasta jawi się w późniejszych latach.

W roku 1829 została wybudowana cerkiew greckokatolicka, a w 1855 r. utworzono baligrodzki powiat sądowy, a także urząd pocztowy. Szkoła powszechna postawiła w 1862 r. Ważną datą w historii Baligrodu był rok 1877, kiedy to rozpoczęto budowę kościoła rzymskokatolickiego. Jego poświęcenie nastąpiło w roku 1879.

Początek wieku XX dla Baligrodu nie był pomyślny, a sytuację pogorszył wybuch I wojny światowej. Od stycznia do marca 1915 r. miasto znajdowało się w rejonie ciężkich walk pomiędzy wojskami rosyjskimi i austro-węgierskimi. W wyniku działań wojennych i licznych napadów zarówno Baligród, jak i okoliczne miejscowości zaczęły biednieć i wyludniać się. Baligród utracił wówczas prawa miejskie. Spis ludności z 1921 r. wykazał, że miejscowość tą zamieszkiwało 1260 osób: 281 grekokatolików, 464 rzymskokatolików i 515 Żydów, którzy zdominowali życie gospodarcze osady. Do nich należała większość sklepów, karczmy, tartak i zajazd dla kupców handlujących bydłem. Pomińmy, że Baligród utracił prawa miejskie, to wciąż słynął ze swoich jarmarków i ponownie zaczął się rozwijać. Tuż przed wybuchem II wojny światowej mieszkało w nim prawie 2400 osób.

Wojna w Baligrodzie zaczęła się 10 września 1939 r., kiedy to bez walki zajęły go oddziały słowackie i niemieckie. Ulokowały się tu okupacyjne władze powiatowe a stanowiska administracyjne zostały przez Niemców powierzone Ukraińcom, którzy szykanowali ludność polską. Jednakże prześladowania najboleśniej dotknęły społeczność żydowską. Pod koniec 1942 roku Niemcy wywieźli z Baligrodu 880 Żydów, których zamordowano w Zasławiu. Jednocześnie zniszczyli synagogę, a żydowskimi nagrobkami wybrukowali rynek miasteczka. Pomimo panującego terroru Polacy nie pozostali bierni, istniał tu ruch konspiracyjny i działała placówka AK.

Latem 1944 r. na terenie Bieszczad aktywną działalność rozpoczęła Ukraińska Powstańcza Armia, jej oddziały zakwaterowały się też w okolicy Baligrodu, co wśród mieszkańców wywołało panikę. Niepokój był uzasadniony. 6 sierpnia w Baligrodzie doszło do masowego moru ludności cywilnej, zginęło w tym dniu 42 osoby. Dopiero we wrześniu do miasteczka wkroczyły jednostki Armii Czerwonej, nie oznaczało to jednak odzyskania pełnego spokoju, nadal ukraińskie oddziały dokonywały tu napadów.

Tragiczne zajścia okresu okupacji wyludniły gminę Baligród. W marcu 1948 r. ludność mieszkała tylko w czterech miejscowościach: Baligród – 678 osób, Mchawa – 115 osób, Roztoki Dolne – 98 osób, Stężnica – 42 osoby. Pozostałe wioski zostały opuszczone lub spalone. Wiele lat musiało upłynąć, aby gmina na nowo odżyła.

Dziś Baligród i okoliczne miejscowości są atrakcyjne pod względem turystycznym i rekreacyjnym a ślady bogatej historii są tutaj widoczne na każdym kroku.

Wycieczka szlakiem ciekawych miejsc, obiektów i budynków historycznych

BALIGRÓD

Cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny z 1829 r.

Cerkiew znajduje się w południowo – wschodniej części baligrodzkiego rynku. Prawdopodobnie w tym samym miejscu stała wcześniej drewniana cerkiew unicka, ufundowana przez rodzinę Balów, która spłonęła w pożarze miasta w 1784 r. Budowę aktualnej, murowanej rozpoczęto w 1829 r. Fundatorem świątyni był Onufry Karsznicki, ówczesny właściciel Baligrodu. Wincenty Karsznicki zakończył budowę obiektu w 1835 r. Cerkiew posiadała prawa parafialne, utworzono też dekanat baligrodzki obejmujący 15 parafii i 52 miejscowości Bieszczad.

W latach 1914–1915 w skutek działań wojennych Baligród doznał wielkich szkód a cerkiew zniszczył pożar. W 1928 r. została przeprowadzona gruntowna przebudowa obiektu.

W latach 1946–1947 w świątyni przechowywane były sprzęty liturgiczne zgromadzone z okolicznych cerkwi, znaczną ich część w sierpniu 1947 r. wywieźli żołnierze KBW, pozostałe zostały zniszczone lub też rozkradzione. Zachowała się jedynie ikona Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVII w., obecnie znajdująca się w Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku. Od 1949 r. cerkiew używana była jako magazyn i ulegała stopniowemu niszczeniu.

W 2004 r. powstało stowarzyszenie, które podjęło się opieki nad tym zabytkiem i jego remontu. Wykonano znaczną ilość prac renowacyjnych a wiele jeszcze jest zaplanowanych. Aktualnie stowarzyszenie zbiera środki na remont wnętrza obiektu.

Kościół rzymskokatolicki z 1877 r.

Kościół rzymskokatolicki pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Panny Marii w Baligródzie znajduje się przy drodze wojewódzkiej (ul. Kazimierza Wielkiego). Został wybudowany w latach 1877-1879, dzięki fundatorom, którymi byli m.in.: Hrabia Edmund Krasicki z Leska, Hrabina Teresa Waisenwolf, ks. Daniel Sulikowski proboszcz ze Słociny. Wnętrze kościoła początkowo było skromne, jednak zbiegiem lat uzupełniano wyposażenie i upiększano wystrój. W świątyni znajdował

się krzyż z I połowy XVII w. pochodzący z kaplicy rodu Bałów, która mieściła się niegdyś w zamku.

W czasie I wojny światowej kościół został poważnie zniszczony, jednak dzięki zaangażowaniu ówczesnego proboszcza, z pomocą wiernych został wyremontowany. W kolejnych latach sukcesywnie prowadzone były bieżące naprawy obiektu. Przed wybuchem II wojny światowej na nowo otynkowano świątynię i wymieniono okna. Niestety w wyniku działań wojennych jakie toczyły się w Baligródzie, kościół ponownie został zniszczony. Przez długie lata odzyskiwał swoją aktualną postać. Teraz jest odrestaurowany i pełni funkcję kaplicy pogrzebowej.

Cmentarz żydowski

Cmentarz położony jest na niewielkim zboczu ok. 200 m na północny – zachód od rynku. Powstał on na początku XVIII w. w związku z istnieniem tutejszej gminy żydowskiej. Była tu również synagoga, wzniesiona na przełomie XIX i XX w. Synagoga przetrwała wojnę, jednak pożar, zerwany przez wiatr dach i osuwające się mury, zmusiły ówczesne władze gminy do rozbiórki obiektu, co nastąpiło w 1960 r.

W czasie II wojny światowej cmentarz został zdewastowany. Do dziś jednak zachowała się znaczna ilość nagrobków, z których najstarszy datowany jest na rok 1716. Wśród macew jakie tu są więk-

szość wykonana jest z piaskowca, ale są też macewy wapienne z lat 30.XVIII. Macewy piaskowcowe nie są na tym terenie niczym niezwykłym, jednak te wykonane z wapienia stanowią unikat. Niepo-
wtarzalny na terenie Bieszczad jest też znajdujący się tu nagrobek w kształcie tumbi – sarkofagu.

Baligrodzki kirkut nie należy do zadbanej, lecz jego wygląd nie jest najistotniejszy ponieważ zgod-
nie z żydowską tradycją nagrobków nie odnawia się, upadłych nie podnosi się a cmentarz wraz
z upływem czasu powinien przestać istnieć.

Aktualnie właścicielem i zarządcą cmentarza jest Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego.

Cmentarz wojenny

Cmentarz zlokalizowany jest w Baligrodzie przy
drodce wojewódzkiej (ul. Kazimierza Wielkiego).
Został założony w latach 1945 – 1947 przez
stacjonujących wtedy w Baligrodzie żołnierzy
34 Pułku Strzelców Budziszyskich. Początko-
wo zostali tu pochowani polscy żołnierze, któ-
rzy zginęli w walkach na tym terenie. Z czasem,
w wyniku ekshumacji zwłok żołnierzy radzieckich
poległych w walkach w Bieszczadach, cmentarz
został powiększony. Na cmentarzu ogółem spo-
czywa 5127 żołnierzy (większość niezidentyfi-
kowanych) w 154 zbiorowych mogiłach (część
polska to 46 mogił a radziecka to 108). Na na-
grobkach żołnierzy polskich ustawione są krzyże
a na radzieckich pięcioramienne gwiazdy.

Pomnik czołg T-34

W centrum baligrodzkiego rynku na betonowym
cokole stoi autentyczny średni czołg T – 34. Jest
on tu umieszczony w celu upamiętnienia histo-
rycznych wydarzeń z lat 1945 – 47. Niestety nie
ma on nic wspólnego z Bieszczadami. Pierwot-
nie w tym miejscu stał używany podczas walk
z UPA, lekki czołg T – 70, jednak był to jedy-
ny tego typu egzemplarz zachowany w Polsce
i został w 1981 r. przekazany do Muzeum Bro-
ni Pancernej w Poznaniu. Baligród otrzymał
w zamian czołg T – 34. Przekazany do muzeum
baligrodzki czołg T – 70 jest aktualnie odrestau-
rowany i sprawny technicznie, bierze udział w różnego rodzaju defiladach wojskowych.

Pomnik – tablica pamiątkowa poświęcona ofiarom mordu 6 sierpnia 1944 r.

Obelisk znajduje się w centrum Baligrodu, obok cerkwi greckokatolickiej. Wykonany jest z piaskowca w kształcie kopuły uwieńczonej krzyżem, na której znajduje się tablica z inskrypcją. Upamiętnia on śmierć 42 osób, zamordowanych w dniu 6 sierpnia 1944 r. Pomnik ufundowany został przez mieszkańców Baligrodu w czterdziestą rocznicę tragicznego wydarzenia.

Kapliczka Królowej Nieba

Kapliczka Królowej Nieba stoi na obrzeżach Baligrodu (od strony miejscowości Bystre), przy niewielkim placu obok mostu. Kapliczka z figurą Matki Boskiej wybudowana została w 1918 r. Obok kapliczki wypływa źródło, któremu przypisywane są niezwykle właściwości lecznicze. Kapliczka również uważana jest przez wiernych za słynącą cudami. Jest to dziś ulubione miejsce mieszkańców Baligrodu, Bystrego i turystów do spacerów oraz wytchnienia i odpoczynku przy figurze Królowej Nieba.

Pomnik przyrody

Grab, będący pomnikiem przyrody rośnie przy drodze prowadzącej do miejscowości Stężnica. Jego wymiary są następujące: wysokość 20 m, obwód pnia 3 m, rozpiętość korony 18 m. Wiek drzewa to ok. 320 lat.

BYSTRE

Pomnik pamięci

Pomnik wykonany z brył piaskowca, znajduje się na pograniczu miejscowości Baligród – Bystre. Poświęcony jest pamięci poległych w walkach z OUN-UPA i zamordowanych podczas antypolskich akcji na terenie Gminy Baligród w latach 1944 – 1947.

Obelisk – tablica upamiętniająca Aleksandra Fredro

Obelisk znajduje się w Bystrem przy drodze wiodącej do ORW Bystre, wykonany jest z piaskowca o nieregularnym kształcie. Na tablicy napis: „.... tam granica świata. Za Baligrodem wjeżdża się jak w czarne gardło. Droga i rzeka to jedno jest i toż samo, a do rzeki z jednej i drugiej strony wznoszą się czarne ściany jodeł i smereków”. Jest to cytat z pamiętnika Aleksandra Fredro, który podróżował po tych terenach. Obecność znanego polskiego pisarza w okolicach Baligrodu związana jest z tym, że na przełomie XVIII i XIX w. Fredrowie byli właścicielami wsi Rabe, w której urządzili hutę żelaza wykorzystującą znajdujące się tu zasoby rudy darniowej. Dziedzicem Rabe go był Jacek Fredro, hrabia herbu Bończa, ojciec Aleksandra Fredry.

„DOLINA RABSKIEGO POTOKU”

Kamieniołom

Jedna ze ścieżek spacerowych wyznaczonych przez Nadleśnictwo Baligród prowadzi do kamieniołomu zwanego „Drobnym”. Z punktu widokowego obserwować można potężną ścianę skalną będącą przykładem odkrywki fliszu karpackiego. Najstarszymi skałami występującymi w kamieniołomie są gruboławicowe, ciemnoszare piaskowce przewarstwione pakietami niewapnistych łupków czarnych. Jednak większa część profilu reprezentowana jest przez warstwy lgockie. Piaskowce są silnie skrzemionkowane, a ich głównym składnikiem jest kwarc. Nad ścianą kamieniołomu rosną sosny reliktowe, karłowate. Te ponad 200 letnie drzewa są pozostałością po dawnych borach porastających ten obszar.

Rezerwat „Gołoborze” i Źródło Rabskie

Powierzchnia rezerwatu to 13,90 ha. Zajmuje północno-zachodnie zbocze w Dolinie Rabskiego Potoku na wysokości 520 – 575 m n.p.m. Przedmiotem ochrony jest naturalne gładzowisko piaskowców istebniańskich, stopniowo zarastające lasem. U podnóża rezerwatu znajdują się źródła wody mineralnej z dużą zawartością arsenu, tzw. szczawny

wodorowęglanowo – chlorowo – sodowe. Takie wody to rzadkość na skalę europejską, w Polsce występują jeszcze tylko w Kudowie Zdroju. Pomocne są przy leczeniu chorób reumatycznych i układu oddechowego, wspomagają też przemianę materii.

Kapliczka „Synarewo”

Kapliczka położona jest w lesie w tzw. Dolinie Rabego. Droga do niej prowadzi przez metalową kładkę nad potokiem rabiański, dalej ok. 400 m. leśna ścieżka dochodzi do kapliczki. Powstała ona początkiem XIX w. Według legendy kapliczkę tę wybudowano na pamiątkę objawienia się Matki Bożej jednemu z gospodarzy z Huczwic, pasącemu w tym miejscu bydło. Spod kapliczki wypływa źródłana woda, która według różnych podań, od niepamiętnych czasów uznawana była za leczniczą, pomocną zwłaszcza przy leczeniu chorób oczu. We wnętrzu kaplicy znaleźć można zeszyty i księgę wpisów, do której wierni wpisują swoje podziękowania i prośby o łaski.

Jeziorko Bobrowe

Urokliwe jeziorko bobrowego powstało po przegrodzeniu koryta niewielkiego cieku wodnego tamą ziemną. Resztą zajęty się zasiedlone tu bobry, skonstruowały tamy, które spiętrzyły wodę z dopływających strumieni tworząc jednocześnie nowe rozlewiska. Niezwykły widok tworzą wystające nad powierzchnią wody końcówki niegdyś zalanych drzew. Jeziorko jest miejscem, w którym oprócz bobrów zamieszkuje mnóstwo płazów. Nad brzegiem jeziorka często dostrzec można bociany czarne i czaple a nieopodal, na skraju lasu sarny, jelenie a nawet żubry. Obserwację tego wyjątkowego miejsca udogadnia znajdująca się tu platforma widokowa.

JABŁONKI

Najgrubsza jodła w Polsce – „Lasumiła”

Najgrubsza jodła w Polsce „Lasumiła” rośnie niedaleko Baligródu na terenie leśnictwa Jabłonki. Jej wymiary to: 517 cm w obwodzie i 35 m wysokości. Dotarcie do tego niezwykłego drzewa umożliwia dobrze przygotowana ścieżka przyrodnicza o długości ok. 1,5 km. Przy drodze wojewódzkiej w Jabłonkach znajduje się tablica informująca o początku szlaku. Istnieje możliwość pokonania części trasy pojazdem – do wysokości stawu, gdzie przygotowane są miejsca parkingowe. Obok stoi tablica z podanym czasem przejścia ścieżki i dokładną mapką trasy oraz informacje o bieszczadzkich jodłach.

MCHAWA

Kaplica Boga Ojca z 1832 r.

Kaplica stoi przy skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej z drogą do Kielczawy. Wybudowana została w 1823 r. jako kaplica greckokatolicka i taką funkcję pełniła do 1945 r. Jej główne wyposażenie stanowi pochodzący z pierwszej połowy XIX w., łaskami słynący ołtarz z rzeźbą przedstawiającą Boga Ojca. Ołtarz ten pochodzi z rozebranej w 1953 r. cerkwi greckokatolickiej. Od 1945 r. opiekę nad kaplicą sprawują miejscowi wierni wyznania rzymskokatolickiego. W 1999 r. (rok jubileuszowy Boga Ojca) kaplica otrzymała miano „Kaplicy odpustowej”. Gruntowny remont przeszła w 2005 r. Na ścianie przy wejściu wmurowano pamiątkową tablicę poświęconą św. Janowi Pawłowi II, a nad drzwiami wstawiono witraż z wizerunkiem św. Floriana.

Cerkiew z 1830 r. obecnie Kościół rzymskokatolicki

W środkowej części miejscowości znajduje się drewniana cerkiew filialna grekokatolicka p.w. św. Michała Archanioła wybudowana w 1830 r., odnowiona w 1937 r. Od roku 1947 wykorzystywana jest jako kościół rzymskokatolicki. Obok świątyni znajduje się dawny cmentarz grekokatolicki, aktualnie rzymskokatolicki oraz dzwonnica z 1928 r. W 1983 r. przeprowadzono remont świątyni odbudowując kruchtę i dwie wieże. Z wnętrza usunięto pozostałości ikonostasu, zachowano tylko ikonę Matki Bożej z Dzieciątkiem z XVII w. Znaczna część dawnego prezbiterium tworzy obecnie obudowę tabernakulum.

KIELCZAWA

Kapliczki z XIX w. i pozostałości po cerkwi

W dolnej części miejscowości, przy cmentarzu i uporządkowanym miejscu po dawnej cerkwi znajduje się jedna z murowanych kapliczek, w środku której mieści się duża wnęka z figurą Matki Boskiej. Na cmentarzu przycerkiewnym zachowało się kilka starych mogił, krzyż ze zwieńczenia cerkwi oraz kamienne schody prowadzące niegdyś do cerkwi. Drewnianą cerkiew greckokatolicką z 1837 r. pw. św. Michała Archanioła rozebrano w 1953 r.

Druga z kapliczek stoi ok. 200 m wyżej od pierwszej, w kierunku Kalnicy. W jej wnętrzu umieszczone są figury i obrazy Pana Jezusa i Matki Bożej.

ZAHOCZEWIE

Pracownia ikonopisania i galeria

Ikony w tej pracowni pisane są z największą starannością i wiernością wobec tradycji. Większość z nich wzorowana jest na najbardziej reprezentatywnych dziełach pochodzących z cerkwi bieszczadzkich i podkarpackich. Wykonywane są przy pomocy tradycyjnej techniki i z naturalnych materiałów. www.ikonzyzahoczewie.pl

Kościół rzymskokatolicki wybudowany w jedna noc w Nowosiółkach

Kościół stoi przy drodze głównej. Jest niewielki ale okoliczności jego budowy są bardzo interesujące. Został wzniesiony w ciągu jednej nocy – w sobotę 2 sierpnia 1975 r. Mieszkańcy Nowosiółek długo starali się o pozwolenie na budowę świątyni lecz wielokrotnie dostawali odmowną odpowiedź. Zdecydowali się więc działać w tajemnicy przed lokalnymi władzami. Na działce, gdzie miał stanąć kościół zasiali kukurydzę a gdy już wyrosła, pod jej osłoną wykonali fundamenty. Później w mglistą, bezksiężycową noc, jedynie przy świetle elektrycznych latarek kieszonkowych wzniesli budowlę. Drewniane części, z których powstał kościół zostały wcześniej w tajemnicy przygotowane w go-

spodarstwach lokalnych mieszkańców. Rano ok. godz. 9.00 na miejsce budowy przyjechała milicja z Leska i Baligrodu z nakazem zaprzestania prac, jednak nikt nie zastosował się do polecenia. O godz. 11.00 ks. J. Jakubowski wśród ogólnego wzruszenia i zadowolenia licznie zebranych miesz-

kańców Nowosiółek i Zahoczewia, odprawił pierwszą Mszę św. w nowo wybudowanym kościele. Na ścianie nad ołtarzem namalowano kolby kukurydzy, które dziś są symbolem przypominającym okoliczności powstania świątyni.

Kapliczka z 1912 r.

W środkowej części miejscowości, przy drodze wojewódzkiej stoi wybudowana w 1912 r. murowana kaplica greckokatolicka pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła. W latach 1947 – 1975 (do czasu budowy kościoła) obiekt użytkowany był jako kaplica rzymskokatolicka. Taką też funkcję pełni obecnie.

Muzeum Przyrodniczo – łowieckie „Knieja”

a także wilka, niedźwiedzia oraz rzadkie okazy ptaków. Szczegółowe informacje o muzeum dostępne na stronie: www.muzeumknieja.pl

ŻERNICA

Kaplica z 1932 r. w Żernicy Niżnej

Żernica Niżna to nieistniejąca wieś nad potokiem Ruchlin, dziś pozostała tu tylko kaplica pw. Matki Boskiej Ostrobramskiej, wybudowana w 1932 r. przez miejscowych mieszkańców pochodznia polskiego. Stoi ona na niewielkim wzgórzu, po lewej stronie drogi jadąc od Zahoczewia. W latach 2007 - 2013 kaplica została wyremontowana przez aktualnego właściciela tych terenów.

Cerkiew greckokatolicka z 1800 r. w Żernicy Wyżnej

W niezamieszkałej dziś wsi Żernica Wyżna znajduje się cerkiew pw. św. Bazylego. Konsekracja świątyni odbyła się dnia 26 września 1800 r. Rozbudowano ją i odnowiono w 1936 r. Po II wojnie światowej miejscowa ludność została wysiedlona, zabudowania zniszczone a cerkiew użytkowana była jako magazyn przez funkcjonujący tu PGR. Obiekt został doszczętnie zniszczony. Dopiero w 2009 r. aktualny właściciel Żernicy rozpoczął gruntowny remont świątyni, który zakończył w 2013 r. Odtworzono ikonostas na wzór tego, który był tu przed wojną. Uporządkowano też przycerkiewny cmentarz.

STĘŻNICA

Miejscowość nie obfituje w zabytki, jednak pozostało tu trochę śladów historii w postaci starych przydrożnych krzyży i kapliczek oraz dawny cmentarz przycerkiewny. Są tu też urokliwe kaskady na potoku Stężniczka.

PRODUKT LOKALNY

1. Rzeźba, płaskorzeźba – Baligród, tel. 13 468 40 57
2. Rzeźba – Baligród, tel. 693 602 429

3. Pracownia i galeria ikon – Zahoczewie, tel. 724 157 781, www.ikonyzahoczewie.pl

4. Haft – Jabłonki, tel. 13 468 42 98

5. Szydełkarstwo - obrusy, serwety, bieźniki
– Stężnica, tel. 13 468 42 34

6. Żywność - miód pszczeły, воск,
pyłek kwiatowy – Nowosiółki,
tel. 13 469 28 04, 691 939 976.

7. Żywność - wypiek pieczywa
– Piekarnia Baligród,
tel. 13 468 40 25

SZLAKI TURYSTYCZNE

Szlak gminny niebieski rekreacyjno - sportowy

- długość 6 km
- przejście spacerem ok. 3 godz.
- marsz łączony z biegiem ok. 1,5 godz.
- przejazd rowerem górskim ok. 0,5 godz.

Szlak gminny żółty - spacerowy

- długość 6 km
- przejście spacerem ok. 2,5 - 3 godz.

Szlak PTTK: Baligród-Dział-Berdo-Łopiennik

- znaki niebieskie
- długość 14 km
- czas przejścia: 4-5h

Szlak rowerowy „Rabe”

- znaki niebieskie
- długość 36 km

ŚCIEŻKI PRZYRODNICZE I SPACEROWE NADLEŚNICTWA BALIGRÓD:

Ścieżka geologiczno-przyrodnicza

- Parking Dolina Rabskiego Potoku
- Kamieniołom
- znaki niebieskie
- długość 70 m
- czas przejścia 0:10 h

Ścieżka na Chryszczatą - Parking

- Dolina Rabskiego Potoku – Chryszczata
- znaki zielone
- długość 6,5 km
- czas przejścia 3:30 h

Ścieżka przez Rezerwat

- „Gołoborze” – Źródło Rabskie – Gołoborze
- znaki niebieskie
- długość 300 m
- czas przejścia 0:10 h

Ścieżka do kapliczki „Synarewo”

- znaki niebieskie
- długość 240 m
- czas przejścia 0:15 h

Ścieżka nad Jeziorko Bobrowe –

- Dolina Huczwiczkii – Smerekowica
- znaki czerwone
- długość 3,6 km
- czas przejścia 1:55 h

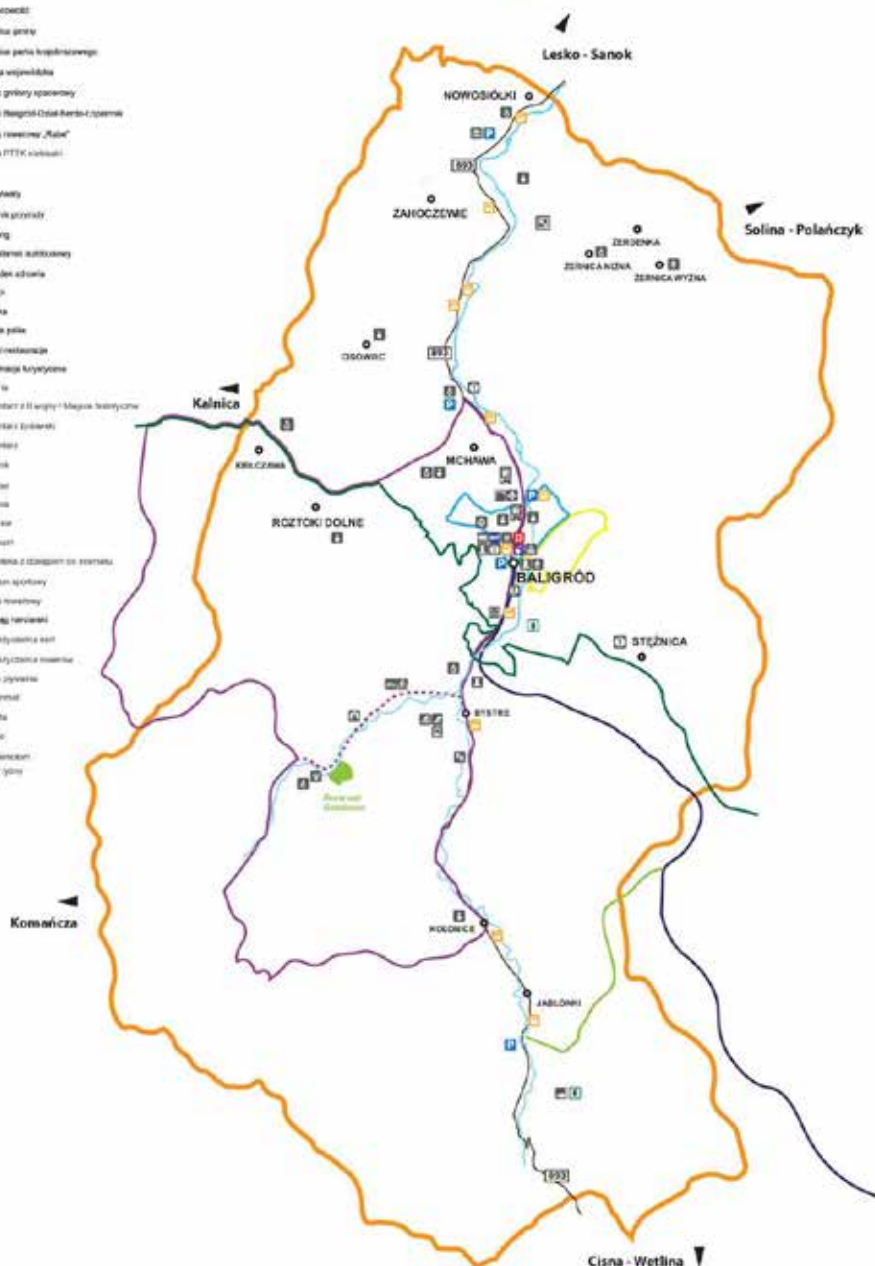
Ścieżka na Przełęcz Żebrak

- Rozdroże ujście Huczwiczkii – Przełęcz Żebrak
- znaki czarne
- długość 6,2 km
- czas przejścia 2:30 h

Gmina Baligród

- Miejscowość
- Granica gminy
- Granica parku krajoznawczego
- Droga wojewódzka
- Szlak graniczny spacerowy
- Szlak Regionalny Dział Aestus - Cispański
- Szlak rowerowy „Rafal”
- Szlak PTTK wakacyjny

- Rozrywki
- Pomnik przyrody
- Parking
- Przystanek autobusowy
- Obiekt sakralny
- Poczta
- Apteka
- Stacja paliw
- Restauracja
- Informacja turystyczna
- Sklep
- Ośrodek z II wojny - Muzeum historyczne
- Ośrodek z I wojny
- Ośrodek
- Pensjonat
- Kuchnia
- Kaplica
- Cerkiew
- Muzeum
- Stacja z ekspozycją na temat
- Stacja sportowa
- Stacja rowerowa
- Wyciąg narciarski
- Współczesna architektura
- Współczesna architektura
- Kryła ziemne
- Basen
- Pozostałości
- Zakład
- Kamieniołom
- Stacja kolejowa

BAZA NOCLEGOWA GMINY BALIGRÓD

OŚRODKI WYPOCZYNKOWE

BYSTRE

**Kompleks rekreacyjno-
-wypoczynkowy ORW BYSTRE**

tel. 13 468 40 33

<https://www.owbystre.pl/>

Ośrodek Wypoczynkowy „Wisani”

tel. 13 468 44 05, fax. 13 468 40 78

www.osrodek.wisan.pl

STĘŻNICA

**Kompleks rekreacyjno- wypoczynkowy
w Bieszczadach „Natura Park”**

Stężnica 46

tel. 504 179 989

www.naturapark.eu

AGROTURYSTYKA

BALIGRÓD

**Baraniewicz Maria, Karolina,
Józef „Domki pod skałką”**

ul. Podzamcze 8A, C, B

tel. 13 468 43 63, 697 135 600

Bieleń Maria „Domek u Myśliwego”

ul. Bałów 13

tel. 603642577, 13 4684054

„Chata w Bieszczadach”

ul. Bieszczadzka 58

tel. 783 643 128

<http://chatawbieszczadach.pl/>

Borkowski Krzysztof „U Warszawiaków”

ul. Bieszczadzka 65

tel. 13 468 40 37

www.uwarszawiakow.bieszczady24.pl/

Hyleńscy Dorota i Piotr „Swojskie Jadło”

ul. 6-go Sierpnia

tel. 13 468 43 84

Klader Janusz „Sosnowa Aleja”

ul. Podgłębokie 9

tel. 604 407 025

<http://www.sosnowa-aleja.pl/>

Kopczyńska Agata

ul. Kazimierza Wielkiego 50a

tel. 13 493 09 34, 606 658 533

<https://domekuagaty.bieszczady24.pl/>

Krechlik Marcin

ul. Kazimierza Wielkiego 63

tel. 669 171 832

Krowicka Aneta „Pod Akacjami”

ul. Bałów 15
tel. 607109970,
www.bieszczady.net.pl/baligrod

Krowicki Mariusz „Baśka”

ul. Bałów 15
tel. 783 339 971
www.balow.bieszczady24.pl

Łuksik Agnieszka, Aleksandra, Jacek

ul. Podzamcze 12 b, a, c
tel. 13 468 41 87, 695 675 342
www.bieszczady.pl/eldorado

Pankiewicz Urszula

ul. Kazimierza Wielkiego 7
tel. 781 359 720

Różycka Jolanta, Paweł „Chatki u Oli”

ul. Bieszczadzka
tel. 600 630 504, 608 532 956
<http://chatkiuoli.pl/>

Stępień Grażyna „Pod Dziką Różą”

ul. Bieszczadzka 18/2A
tel. 13 468 47 91, 781 317 141
www.poddzikaroza.pl

Szybowska Maria „Domek u Maryli”

ul. 11 Listopada 10A
tel. 605 883 071
www.u-maryli.pl

Zaremba Bogusław „Nad Strumieniem”

ul. Bałów 16
tel. 507 031 912
www.odnowarodzin.org.pl

BYSTRE

Chmaj Teresa i Józef

Bystre 6
tel. 13 468 41 47

MCHAWA

Gawłowski Małgorzata i Czesław „Na Mchawce”

Mchawa 121
tel. 13 468 42 84, tel. 691780541
www.bieszczady.pl/

Głowa Urszula „Pokoje pod lasem”

Mchawa 7B
tel. 609 466 157

CISOWIEC

Kowalska Beata „Chata Kuryku”

Cisowiec 2B
tel. 609 709 826
<https://pl-pl.facebook.com/ChataKukuryku/>

Kowalski Marek „Kiczurka”

Cisowiec 2A
tel. 727 605 501
<http://www.kiczurka.pl/>

Pawłowski Grażyna i Zbigniew

Mchawa 47
tel. 13 468 41 63

Sagata Barbara, Krzysztof „Noclegi nad rzeką”

Mchawa 19
tel. 606 504 949

Smyk Marzena i Krzysztof „Pod Lipami”

Mchawa 42
tel. 13 468 41 85, 0607453001
<https://podlipami.bieszczady24.pl/u/178>

KIELCZAWA

Bończak Anna i Zbigniew „Leśna Przystań”

Kielczawa 1

tel. 13 468 41 75 , 660497735

<https://lesnaprzystan.bieszczady24.pl/>

Bończak Iwona i Wiesław „Przy Strumyku”

Kielczawa, tel. 695592272

NOWOSIÓŁKI

Jantas Zdzisław „Pod Świerkami”

Nowosiółki 19, tel. 13 469 40 42

Jarema Monika

Nowosiółki 108, tel. 791 940 464

Konieczna Wiesława „Nad rzeką u Jędrusia”

Nowosiółki 79, tel. 665 520 978

Niemczyk Wojciech „Na skraju bieszczadzkiego lasu”

Nowosiółki, tel. 661719481, 729386165

Roś Stanisław „U Grażynki”

Nowosiółki 5, tel. 13 469 42 38, 469 41 91

<https://meteor-turystyka.pl/>

ugrazynki.nowosiolki.html

ROZTOKI DOLNE

Dereń Dorota „Chata pod lasem”

Roztoki Dolne 30

tel. 13 468 42 88, 503 077 368

<http://www.podlasem.i-noclegi.pl/>

Kaczmar Ryszard „Cicha Dolina”

Roztoki Dolne 3

tel. 13 468 40 99

Pelc Zbigniew

Roztoki Dolne 14

tel. 13 468 41 71, 885 859 173

Sitko Irena

Roztoki Dolne 14

tel. 13 468 43 74

Syma – Zawadzka Krystyna „Wasyłówka u Krysi”

Roztoki Dolne 6

tel. 537 662 163

<https://pl-pl.facebook.com/wasylowkaukrysi/>

STĘŻNICA

Bieleń Krzysztof „Żubrowe wzgórze”

Stężnica 33

tel. 693 600 605

<http://www.zubrowewzgorze.pl/>

Grzeszczak Justyna

Stężnica 41/1

tel. 503 227 707

ZAHOCZEWIE

Barańscy Bożena i Feliks „Nad Rzeką”

Zahoczewie 70

tel. 13 462 13 40, 0607848900

Barańscy Danuta i Tadeusz „Cicha dolina”

Zahoczewie 64

tel. 13 469 28 89

Barańska Iwona „W Pachnącym Sadzie”

Zahoczewie 20A

tel. 728 983 370

<https://wpachnacymsadzie.bieszczady24.pl/>

Barańscy Janina i Zbigniew „Zacisze”

Zahoczewie 73

tel. 13 468 42 18, 697 103 680

<https://baranowka.bieszczady24.pl/>

Miniec Maciej „Maciejewka”

Zahoczewie 85

tel. 697 930 400

<https://maciejewka.pl/>

Niezborała Ewa „Dolina Bukowa”

Zahoczewie 7a

tel. 602 456 683

<https://e-nocleg.pl/nocleg,dolina,bukowa.html>

Przybylski Piotr „Moto Floydoo Bieszczady”

Zahoczewie 10

tel. 693 390 320

DOMKI WOLNOSTOJĄCE, POKOJE GOŚCINNE I INNE NOCLEGI

BALIGRÓD

Biłyk Anna

Dom Wypoczynkowy „Słońce”

ul. Bieszczadzka 44, tel. 509 387 401

Borkowski Krzysztof „U Warszawiaków”

ul. Bieszczadzka 65, tel. 13 468 40 37

www.uwarszawiakow.bieszczady24.pl/

Hańczuk Henryk i Dorota „Nad Korcem”

ul. Podzamcze, tel. 13 469 88 62, 660207032

Mariola Hańczuk

ul. Bieszczadzka 48, tel. 667 256 059

Presz Łukasz „Bieszczadzka Świtez”

ul. Ks. Tomasza Kościa 15, tel. 504 202 399

<https://bieszczadzka-switez.pl/>

Różycki Mariusz „U Mariusza”

ul. K. Wielkiego 1,

tel. 13468 42 47, 607051091

<https://pl-pl.facebook.com/Umariusza>

Zaremba Andrzej „Nad Potokiem”

ul. Bałów 9, tel. 13 468 41 40, 607 642-513

<https://domekbaligrod.bieszczady24.pl/>

BYSTRE

Habowscy Natalia, Jerzy i Danuta „Naturjada”

Bystre, tel. 13 493 43 65, 606 675 724, 606 746 306

www.naturjada.com

Wilk Maria i Zygmunt „Pod Wilkiem”

Bystre 8, <https://bystredomek.bieszczady24.pl/>

STĘŻNICA

Antosz Jerzy

Stężnica

tel. 13 468 43 59, 607 364 209

<https://uroczysko.bieszczady24.pl/>

„Osada Ostoja”

Stężnica 39

tel. 508 314 100

<http://osadaostoja.pl/>

Grabowska Urszula „Natura Park”

Stężnica 46

tel. 510 661 010

<http://naturapark.eu/>

Machoń Andrzej „Osada Bieszczady”

Stężnica 45

tel. 607 216 854

www.osadabieszczady.pl

Miller Marek „Noclegi pod Lipowcem”

Stężnica 42/1

tel. 605 533 404

<http://www.bieszczady-baligrod-noclegi.pl/>

ŻERNICA WYŻNA

„Pokoje nad Ruchlinem”

Żernica Wyżna 1

tel. 603 336 690

INFORMACJE PRAKTYCZNE

Centrum Informacji Turystycznej

w Baligrodzie - tel./fax. 13 468 40 04

URZĘDY I INSTYTUCJE

- **Urząd Gminy Baligród**
- tel.13 468 40 77, fax.13 468 44 08
- **Urząd pocztowy - Baligród**
tel. 13 468 40 42
- **Nadleśnictwo Baligród**
tel. 13 465 72 00, fax. 13 465 72 01

ZDROWIE, BEZPIECZEŃSTWO

- **Ośrodek Zdrowia – Baligród**
tel. 13 468 40 09
- **Apteka – Baligród**
tel. 13 468 40 30
- **Posterunek Policji – Baligród**
tel. 13 468 73 71
- **GOPR**
Telefon ratunkowy - 601 100 300
Nr alarmowy GOPR - 985
- **Centrala GOPR Sanok, tel. 13 463 22 04**
- **Centrum Powiadamiania Ratunkowego**
tel. 112

BANK I BANKOMAT

- **Podkarpacki Bank Spółdzielczy**
Filia Baligród, tel. 13 468 45 41

USŁUGI MOTORYZACYJNE

- **Okręgowa Stacja Kontroli Pojazdów**
- **Stacja Paliw CPN- LPG – Baligród**
tel. 13 468 46 80
- **Stacja paliw CPN – LPG - Baligród**
tel. 505 331 668

INFORMACJE DLA PODRÓŻNYCH

- **Informacja telefoniczna**
o rozkładach jazdy PKS, PKP i BUS-ów
tel. 703 402 802
- **Port Lotniczy Rzeszów – Jasionka**
tel. 17 852 00 81
- **Komunikacja międzymiastowa:**
Krajowe i międzynarodowe
przewozy osób „BAK-BUS” – Baligród
tel. 603 472 258
- **NEOBUS**
tel. 888 202 222, 17 27 60 195, 696 364 629
- **SAN – BUS**
tel. 13 44 01 888, 605 935 521

BIURA IT W BIESZCZADACH

- **Lesko, tel. 13 469 66 95**
- **Polańczyk, tel.13 469 24 95**
- **Ustrzyki Dolne, tel. 13 471 11 30**
- **Czarna, tel. 13 461 90 32**
- **Komańcza, tel. 13 467 70 07**
- **Lutowiska, tel. 13 461 03 50**
- **Cisna, tel. 13 468 64 65**

GASTRONOMIA W GMINIE BALIGRÓD

- **Karczma „Miś” - Baligród**
tel. 13 468 46 78
- **Bar „U Mariusza” – Baligród**
tel. 13 468 42 47
- **Bar „Leśniczówka” Smażalnia ryb – Stężnica**, tel. 508 314 100
- **Smażalnia ryb- Mchawa**
tel. 509 593 829
- **Restauracja – Ośrodek Rekreacyjno -Wypoczynkowy „BYSTRE”**
tel. 13 468 40 33
- **Restauracja – Ośrodek Wypoczynkowy „Wisn” - Bystre**, tel. 13 468 44 05

OBIEKTY KULTURALNE, TURYSTYCZNE I SPORTOWE

Gminny Ośrodek Kultury - Baligród
tel. 13 468 40 04

Gminna Biblioteka Publiczna - Baligród
tel. 13 468 40 85

Muzeum Przyrodniczo – łowieckie „Knieja”- Nowosiółki
tel. 13 469 41 85/ 609474783

Biuro Podróży Dzikie Bieszczady
Nowosiółki, tel. 697 718 163, 697 905 704
<https://dzikie-bieszczady.com/>

Biuro Podróży BAK – TRAVEL
Baligród, tel. 664 428 310
www.bak-travel.pl

Przejażdżki konne wierzchem, bryczką, wozami traperskimi

- Kompleks rekreacyjno – Wypoczynkowy „Natura Park” – Stężnica
tel. 512 373 791
- Baligród
tel. 663 031 258, 13 468 41 82

Quady, Offroad 4x4 , Paintball

- Wypożyczalnia Quadów „Grizzly” – Baligród, ul. Bałów 13
tel. 693 600 605, 791 977 007
- Kompleks rekreacyjno – Wypoczynkowy „Natura Park” – Stężnica
tel. 508 314 100

Basen kryty, wyciąg narciarski - Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy „BYSTRE”
tel. 13 468 40 33

Wypożyczalnia rowerów

Ośrodek Wypoczynkowy „Wisn” – Bystre
tel. 13 468 44 05

CYKLICZNE IMPREZY W GMINIE BALIGRÓD

- Kiermasz kwiatowy, Zahoczewie – maj
- Festyn rodzinny, Mchawa – czerwiec
- Karpacki Jarmark w Baligrodzie – sierpień
- Zakończenie lata, Nowosiółki – sierpień

Gmina Baligród

ul. Plac Wolności 13, 38-606 Baligród,
woj. podkarpackie

tel. 13 468 40 77, fax 13 468 44 08

e-mail: gmina@baligrod.pl

www.bip.baligrod.pl, www.baligrod.pl

Centrum Kultury Turystyki i Sportu w Baligrodzie

tel/ fax. 13 468 40 04

e-mail: turystyka@baligrod.pl

www.baligrod.pl

ISBN: 978-83-66273- 32-0